

Chấp sai khớp xương quay xa (và cắt xương chỉnh hình)

Chấp sai khớp xương quay xa: một gãy xương cổ tay lành ở vị trí kém có thể để lại biến dạng "nĩa ăn tối", với giảm sức mạnh và khả năng xoay.

Kieran Hirpara © ① ③ 4.0

Trang này được dịch bằng máy và chưa được bác sĩ kiểm tra. **Bản tiếng Anh** là bản chính thức.

Những gì bạn đang cảm nhận

Bạn đã bị gãy cổ tay một thời gian trước (có thể do ngã xuống trên một bàn tay dang thẳng) và nó đã lành. Nhưng nó đã không trở lại bình thường. Cổ tay có thể trông hơi cong, lệch hoặc ngắn hơn so với bên kia, đôi khi có một cục u rõ ràng ở mặt sau. Nhiều hơn là vẻ ngoài, nó thường không hoạt động như trước đây: lực nắm chặt cảm thấy yếu, cổ tay cứng, và xoay lòng bàn tay lên và xuống (như thể xoay một chìa khóa hoặc nùm cửa) có thể khó khăn hoặc gây đau.

Nhiều người nhận thấy một cơn đau ở phía ngón út của cổ tay (phía xa ngón cái) bùng phát khi xoay, dựa vào bàn tay hoặc thực hiện các nhiệm vụ nặng hơn. Một số người cảm thấy một tiếng "bụp" hoặc sự không ổn định khi xoay căng tay. Một vài người phát triển **kim châm** ở ngón cái và các ngón tay nếu vị trí lành làm chèn ép một dây thần kinh tại cổ tay. Tất cả những điều này là dấu hiệu cho thấy xương đã không lành đúng hình dạng.

Những gì thực sự đang xảy ra

Xương quay (distal radius) là xương lớn hơn trong hai xương cẳng tay, nằm ở phía ngón cái, ngay tại cổ tay. Khi xương này bị gãy và sau đó liền lại trong một vị trí không đúng, chúng ta gọi đó là **liên xương lệch (malunion)**: xương đã liền chắc chắn, nhưng chỉ ở hình dạng sai lệch. Mẫu hình phổ biến nhất là đầu xương

quay nghiêng về phía sau (về phía sau bàn tay) và xương bị ngăn lại, khiến nó không còn khớp đúng với xương trụ (ulna) lân cận.

Sự thay đổi nhỏ về hình dạng này gây ra các hiệu ứng dây chuyền. Xương quay ngấn và nghiêng làm thay đổi cơ học của lực nắm, dẫn đến giảm sức mạnh. Nó cũng làm mất cân bằng khớp giữa hai xương cẳng tay gần cổ tay (khớp quay trụ xa - DRUJ), đây là khớp cho phép bạn xoay cẳng tay, khiến việc xoay trở nên cứng hoặc đau. Và vì xương quay đã tụt xuống, xương trụ có thể hiệu quả nằm quá “dài”, chèn ép lên các xương nhỏ và sụn ở phía ngón út, gây ra **đau phía trụ (ulnar-sided pain)**. Nếu vết gãy lan vào bề mặt khớp và liên lại với sự lệch bậc, sụn sẽ mòn không đều và có thể dẫn đến viêm xương khớp theo thời gian.

Những gì chúng tôi có thể làm về vấn đề này

Tại Bệnh viện Tư nhân Mater Rockhampton, Tiến sĩ Kieran Hirpara dẫn dắt nhóm phẫu thuật chi trên của chúng tôi trong việc quản lý các chấn thương cổ tay này. Chúng tôi thường bắt đầu với điều trị không phẫu thuật, nhưng nếu đau hoặc cứng khớp vẫn tiếp diễn, chúng tôi sẽ xem xét phẫu thuật sau khi đánh giá kỹ lưỡng tiền sử và hình ảnh học của bạn.

Không phải mọi trường hợp cổ tay liên lệch đều cần phẫu thuật. Nếu biến dạng nhẹ và bạn đang kiểm soát tốt các triệu chứng, liệu pháp tay, thay đổi hoạt động, nẹp hỗ trợ và giảm đau đơn giản là hoàn toàn hợp lý, và chúng tôi thường bắt đầu từ đó.

Khi biến dạng đáng kể và thực sự hạn chế bạn (đau, lực nắm yếu, hạn chế xoay), phẫu thuật để sửa chữa nguyên nhân gốc rễ là **phẫu thuật cắt xương chỉnh hình**. Nói một cách đơn giản, bác sĩ phẫu thuật cẩn thận cắt lại xương tại vị trí gãy cũ, xoay nó trở lại đúng khớp và cố định nó tại đó bằng một tấm kim loại và vít. Khi xương được mở ra để khôi phục chiều dài, khoảng trống có thể được lấp đầy bằng **ghép xương** (xương của chính bạn, xương người hiến tặng hoặc vật liệu thay thế xương), mặc dù với các tấm kim loại hiện đại, nhiều ca chỉnh hình ngày nay có thể liên xương một cách đáng tin cậy mà không cần ghép xương. Nếu xương trụ (xương bên ngón tay út) là vấn đề chính, bác sĩ phẫu thuật có thể thay vào đó (hoặc kết hợp) **cắt ngắn xương trụ** để giảm áp lực lên bên đó.

Ngày nay, phẫu thuật thường được lập kế hoạch trước trên mô hình máy tính 3D của chính cổ tay bạn, và bác sĩ phẫu thuật có thể sử dụng một dụng cụ dẫn hướng được chế tạo riêng để đảm bảo đường cắt và việc chỉnh khớp khớp chính xác với kế hoạch; điều này đặc biệt hữu ích khi đường gãy lan vào bề mặt khớp.

Những điều cần biết trước

Việc nắm rõ ngay từ đầu rằng đây là một **quy trình phức tạp hơn so với phẫu thuật ban đầu cho gãy xương**: bác sĩ phẫu thuật đang định hình lại xương đã liên thay vì chỉ sửa chữa một vết gãy mới, do đó quá trình hồi phục sẽ phức tạp hơn và kéo dài hơn. Xương cần phải liên lại ở vị trí mới, thường mất khoảng vài tháng, và tấm kim thường được để lại tại chỗ.

Tin tốt là, đối với cổ tay thuận, những cải thiện là thực tế và bền vững: các nghiên cứu nhất quán cho thấy giảm đau, cải thiện lực nắm và khả năng xoay căng tay, và bệnh nhân thường báo cáo sự hài lòng sau nhiều năm. **Việc sửa chữa hình dạng sớm, trước khi khớp và các dây chằng xung quanh thích nghi với vị trí xấu, thường mang lại kết quả tốt nhất.** Đây không phải là bảo đảm cho một cổ tay hoàn toàn bình thường, và nếu viêm xương khớp đã xuất hiện, lợi ích sẽ hạn chế hơn, nhưng đối với di lệch xương có triệu chứng, phẫu thuật này đáng tin cậy giúp cổ tay hoạt động tốt hơn so với trước đó.

Khi nào cần gặp bác sĩ

- Cổ tay lành lại lệch và vẫn đau, yếu hoặc cứng sau nhiều tháng kể từ khi gãy xương; việc đánh giá lại sự căn chỉnh là cần thiết, vì việc chỉnh sửa sớm thường mang lại hiệu quả tốt hơn.
- **Đau ở phía ngón út của cổ tay** bùng phát khi xoay hoặc tỳ tay, đặc biệt kèm theo cảm giác cộm hoặc hạn chế xoay căng tay.
- **Mất khả năng nắm hoặc xoay ngày càng nặng**, hoặc gặp khó khăn trong các hoạt động hàng ngày như vặn chìa khóa, rót nước hoặc sử dụng dụng cụ.
- **Cảm giác kiến bò hoặc tê bì** ở ngón cái và các ngón tay sau khi gãy cổ tay; dây thần kinh có thể bị kích thích và cần được kiểm tra.